

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 11 від 27 січня 2025 р.)

Завідувач кафедри _____
проф. Грабовська С.Л.

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
ПП 1.2.3 ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ,
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Силабус курсу «Психологія впливу» 2024-2025 навчального року

Назва курсу	Психологія впливу
Адреса викладання курсу	Львів, вул. Коперника 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки»; 053 Психологія
Викладачі курсу	Піскозуб Лідія Йосифівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри психології Зошій Ірина Василівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Ганущак Руслан Іванович, асистент кафедри психології
Контактна інформація викладачів	тел. (032) 261-68-92 , lidia.piskozub@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок, четвер – 11-13.00 Дистанційно: Торіс: Психологія впливу Join Zoom Meeting https://us05web.zoom.us/j/83547617661?pwd=onTfuJX2vGyxa44GEeo7wUzDvrRP4H.1 Meeting ID: 835 4761 7661 Passcode: 3y2gTV
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс викладається впродовж 4 семестру студентам 2 курсу, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Курс передбачає лекційні, семінарсько-практичні заняття та самостійну роботу студентів. Форма підсумкового контролю знань студентів – іспит.
Коротка анотація курсу	Курс «Психологія впливу» знайомить студентів з різними видами, прийомами та техніками психологічного впливу, а також способами конструктивного протистояння небажаному впливу інших. Об'єктом курсу є психологічний вплив. Предметом курсу є прийоми та техніки психологічного впливу.
Мета та цілі курсу	Формування у студентів знань та вмінь, необхідних для здійснення конструктивного впливу з допомогою вербальних і невербальних засобів у міжособовій взаємодії та протистояння небажаному психологічному впливу з боку інших. <i>Курс спрямований на формування таких компетентностей:</i> Загальні компетентності ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Навички ефективної міжособової взаємодії. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку. Спеціальні компетентності СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
Література для вивчення дисципліни	СХЕМА КУРСУ**
Тривалість курсу	Один семестр – 4-й.
Обсяг курсу	Курс передбачає 4 кредити (120 годин): 32 год. лекцій, 32 год. практичних, 56 год. самостійної роботи.

Очікувані результати навчання	Знання і розуміння видів та аспектів (перцептивного, інтерактивного та комунікативного) спілкування, змісту та суттєвих характеристик психологічного впливу, особливостей різних видів психологічного впливу, особливості впливу більшості та меншості у групі, види і прийоми самопрезентації, факторів вибору стратегії ефективного (дієвого) впливу. Вміння ідентифікувати різні види впливу та засоби його здійснення; розпізнавати прийоми самопрезентації та на основі цього висувати гіпотези щодо мотивів суб'єкта впливу. Вміння застосувати прийоми (окремі) конструктивного психологічного впливу в міжособовій взаємодії. Вміння аналізувати літературу за тематикою психологічного впливу, робити висновки. Знати специфіку конструктивного психологічного впливу, приймати етичні вимоги щодо здійснення психологічного впливу в між особовій взаємодії.
	<i>Курс спрямований на досягнення таких програмних результатів:</i> ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Ключові слова	Психологічний вплив, аргументація, маніпуляція, навіювання, зараження, санкціонування, наслідування, самопрезентація.
Формат курсу	Очний
Теми	СХЕМА КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	Іспит (у формі тестування).
Пререквізити	Курс базується на знаннях студентів, які вони отримали, вивчаючи соціальну психологію.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, дискусія, рольова гра, робота в малих групах, дискусія.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор/мобільний телефон.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: 50 балів – іспит (50 тестових питань, по 1 балу за кожну правильну відповідь). 22 бал – робота на практичних (11 практичних по 2 бали) 9 балів – відповіді на семінарах (3 відповіді по 3 бали) 19 балів – модулі (2 модулі (18 і 20 тестових питань по 0,5 бали за кожну правильну відповідь)). Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.
Питання до екзамену	<i>Тема 1. Основи психології спілкування</i> Базові відомості про спілкування (зміст, види спілкування: ділове, особисте, формальне, неформальне, функції спілкування; потреби спілкування та усамітнення, форми спілкування). Вербальні (інформативність, виразність та дієвість мови) та невербальні засоби спілкування (оптико-кінетична, паралінгвістична, екстралінгвістична знакові системи, візуальне спілкування (контакт очей); класифікація жестів (П. Екман, В. Фрізен). Соціально-психологічна дистанція в спілкуванні (зміст, показники, оптимальна СПД). Приватність (І. Альтман, М. Вольфе). Психологічний простір особистості (С. К. НартоваБочавер). Види міжособистісних відносин. Комунікативний аспект спілкування: комунікативні бар'єри (смісловий, логічний, фонетичний, стилістичний, семантичний). Чотири сторони повідомлення – модель комунікації Фрідмана Шульца фон Туна. Інтерактивний аспект спілкування (види взаємодії, символічний інтеракціонізм (три компоненти дзеркального Я за Ч. Кулі; сутність концепції соціальної драматургії, Фундаментальна асиметрія комунікативного процесу за І. Гоффманом); теорії діадичної взаємодії (теорія взаємодії результатів Дж. Тібо, Г. Келлі, теорія взаємного обміну Дж. Хоманса).

Перцептивний аспект спілкування (зміст соціальної перцепції та її відмінність від сприймання в загальній психології), перцептивні механізми (емпатія, ідентифікація, егоцентризм, рефлексія, стереотипізація, каузальна атрибуція), ефекти соціальної перцепції (ефект ореолу, феномен логічної помилки, ефект пріоритету, ефект первинності, ефект новизни).

Тема 2. Феномен психологічного впливу та його характеристики

Зміст та характеристики психологічного впливу. Ініціатор та адресат впливу.

Види впливу залежно від методів і прийомів здійснення, тривалості ефекту, специфіки ефекту, докладання вольових зусиль ініціатора, усвідомленості, відкритості засобів і цілей. Цілі психологічного впливу (за О. Сидоренко).

Тема 3. Види психологічного впливу

Зміст та критерії маніпуляції. Техніки маніпулятивного впливу (псевдо аргументація, прийоми маніпулятивного впливу шляхом стимулювання певних емоційних реакцій тощо). Обман і маніпуляція. Мотиви маніпулятивної поведінки особистості. Етичний аспект маніпулятивного впливу. Типи маніпулянтів. Ідентифікація впливу маніпулянт. Принципи впливу за Чалдіні. Трактують маніпуляції Е.Шострома.

Переконування як різновид психологічного впливу. Умови та правила переконування.

Способи переконування (інформування, роз'яснення, доведення). Техніки аргументації (метод позитивних відповідей Сократа, розгорнута аргументація, двостороння аргументація). Теорія інформаційного впливу або переконуючих аргументів (Євген Бернштейна, Емірем Винокура).

Форми санкціонування як психологічного впливу (примус і спонування). Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бадурі. Самосанкціонування в процесі саморегуляції.

Наслідкування як різновиду психологічного впливу. Навчання через спостереження (А. Бандура). Наслідкування як результат відсутності альтернативних зразків поведінки.

Зміст та особливості сугестивного впливу. Самонавіювання як різновид сугестивного впливу. Навіюваність як особистісна характеристика (особистісні фактори). Ситуативні фактори дієвості навіювання. Сугестивний вплив у великих соціальних групах (натовп, маса).

Зміст зараження як різновиду психологічного впливу. Умови зараження (емпатія, експресивність, залучення партнера до виконання спільних дій). Зараження в натовпі.

Тема 4. Правила конструктивного здійснення впливу та протистояння впливу

Правила конструктивного протистояння впливові та здійснення впливу з огляду на цілі спілкування. Особливості психологічного впливу в емоційно близьких стосунках (деструктивні наслідки маніпулятивності, близькі і віддалені результати впливу). Активна та пасивна позиції сторін взаємодії. Фактори вибору відкритого чи прихованого психологічного впливу на адресати. Цілі спілкування як фактор вибору прийомів психологічно впливу. Соціально-психологічна дистанція як засіб психологічного впливу. Прийоми активного слухання. Фактори ефективності спілкування, встановлення взаєморозуміння (за підручником Є.П. Льбіна).

Тема 5. Самопрезентація як спосіб справити бажане враження

Підходи до визначення самопрезентації (усвідомлюваність-неусвідомлюваність самопрезентації).

Аудиторія самопрезентації (оточуючі, суб'єкт). Компоненти самопрезентації. Засоби самопрезентації. Трактують взаємодії представниками символічного інтеракціонізму (Дж.Г. Мід, Ч. Кулі, Г. Блумер, І. Гоффман). Набуваюча і захисна самопрезентація (Роберт Аркін, Астрід Шутц). Ключові мотиви, які лежать в основі процесу самопрезентації. Стратегії самопрезентації (Едвард Джонс, Тейн Пітман). Стратегії самопрезентації за способом досягнення і за результатами (Рой Баумайстер). Стили самопрезентації (А. Шутц). Успішність самопрезентації (правила, умови тощо).

Тема 6. Психологічний вплив у соціально-психологічному тренінгу

Сутність та цілі соціально-психологічного тренінгу як методу роботи. Групові методи і методичні засоби, використовувани в тренінгу. Психологічні фактори, які забезпечують можливості змін учасників групи. Врахування групової динаміки у підготовці і проведенні тренінгу для досягнення цілей тренінгу психологічними засобами. Позиція ведучого в тренінговій групі. Робота з важкими учасниками тренінгової групи.

Опитування

Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ» для студентів 2 курсу спеціальності «Психологія», 2024-2025 н.р.

Тиж-день	Дата	Форма діяльності	Тема	Завдання для самостійної роботи, які необхідно виконати до семінарського чи практичного заняття, год.	Література до теми
Модуль 1. Особливості та види психологічного впливу					
1		лекція 1	І. Спілкування як контекст психологічного впливу		1. Гаврилюк І. О. Психологічний простір особистості: система психологічних факторів становлення / І. О. Гаврилюк // Психологічні перспективи. – 2018. – Вип. 32. – С. 60-72. 2. Гапон Н. П. Соціальна психологія: навчальний посібник. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 366 с. 3. Даценко О.А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник/ О.А.Даценко. – Кривий Ріг, 2018. – 143с. 4. Домрачева І. Р. Основи мовленнєвої діяльності: навчальний посібник / І. Р. Домрачева, І. О. Аксьонова. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. – 101 с. 5. Зозуляк-Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти (освітньо-професійна програма «Соціальна робота»). 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 206 с.
		лекція 2			
2		практичне 1		Опрацювати ¹ одне з літературних джерел та виконати завдання: 1. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : НФаУ, 2018. – 140 с. 2. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. – К. : КНЕУ, 2015. – 309 с. 3. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 4. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н.	6. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація: навч. посібн. для студентів галузі знань 0302 Міжнародні відносини, 0203 Гуманітарні науки напряму підготовки 6.030205 К. – К. : Вид-во «Освіта України», 2014. – 289 с. 7. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с. 8. Малкова Т.М. Візуальна психодіагностика / Т.М. Малкова. – Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. – 132 с. 9. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. – С. 448 10. Психологія: навчально-методичний посібник для студентів ЗДА всіх форм навчання / Макушинська Г. П., Калюжний В. С., Товарищенко В. О. та ін.; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДА, 2017. – 116 с.

¹ Прочитати, виділити і вивчити основні поняття, положення. Вміти навести приклади до кожного з конструктів; за потреби, пояснити механізми дії.

			<p>В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.</p> <p>Завдання: навести до кожного з комунікативних бар'єрів приклад (вигаданий чи з реальний).</p> <p>2 год.</p>	<p>11. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л. Л. Борисенко та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Савенкової. – К. : КНЕУ, 2015. – 309 с.</p> <p>12. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с.</p>
	практичне 2			
3	лекція 3			
	семінар 3		<p>Опрацювати одне з літературних джерел та виконати завдання:</p> <p>1. Даценко О.А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник/ О.А.Даценко. – Кривий Ріг, 2018. – 143с.</p> <p>2. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с</p> <p>3. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л. Л. Борисенко та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Савенкової. – К. : КНЕУ, 2015. – 309 с.</p> <p>4. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с.</p> <p>Завдання: Навести приклади перцептивних механізмів (емпатія, ідентифікація, егоцентризм, рефлексія, стереотипізація, каузальна атрибуція).</p> <p>5 год.</p>	<p>13. Титаренко Сучасні психологія особистості: Підручник. – К.: Каравела, 2013.</p>
4	лекція 4	2. Загальна характеристика психологічного впливу		
	семінар 4			<p>1. Заветний С.О., Пономарьов О.С., Пазиніч С.М., Кострікін О.В. Психологія впливу: Навчально-методичний посібник. – Харків: НТУСГ ім. Петра Василенка, 2011. – 52 с.</p> <p>2. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : НФаУ, 2018. – 140 с.</p>

					<p>3. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.</p> <p>4. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с</p> <p>5. Татенко В.О. Соціальна психологія впливу: Монографія. – К.: Міленіум, 2008. – 216 с.</p> <p>6. Чалдині Р. Психологія впливу. – КСД, 2022. – 608 с.</p>
5		лекція 5	3. Види психологічного впливу. Аргументація		<p>1. Богуславська О.Г. Психологічний вплив та засоби протидії небажаному впливу: практичні аспекти. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – № 67. – С.12-19.</p> <p>2. Горіна Ж. Д., Олійник О. В. Засоби вербальної маніпуляції в соціальних мережах FACEBOOK, INSTAGRAM, TWITTER. Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих науковців (м. Одеса, 26-27 листопада 2020 р.) [Електронне видання]: зб. тез / редкол. Т. О. Євтушина, Л. І. Прокопенко. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2020. – С. 38-43.</p> <p>3. Гребінь Н. В. Психологічні чинники схильності студентської молоді до маніпулювання у міжособистісній взаємодії [Текст] : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. психол. наук : 19.00.01 - загальна психологія, історія психології / Гребінь Наталія Валеріївна ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. – Київ, 2016. – 19 с.</p>
		лекція 6			
6		практичне 5			
		лекція 7			
7		семінар 6	3. Види психологічного впливу. Санкціонування	<p>Опрацювати літературне джерело та виконати завдання:</p> <p>1. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.</p> <p>Завдання: навести приклад санкціонування. 6 год.</p>	
		лекція 8			
8		лекція 9	3. Види психологічного впливу. Маніпуляція		
		практичне 7 модуль 1		<p>Підготовка до модуля за темами 1; 2; 3 (санкціонування, аргументація). 2 год.</p>	

9	семінар 8		<p>Опрацювати літературне джерело:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чалдині Р. Психологія впливу. – КСД, 2022. – 608 с. 1. Розкрити зміст механізмів (принципів) впливу, описаних Р.Чалдині. Навести причини їхньої дієвості. 2. Навести приклад емпіричного дослідження в якості ілюстрації кожного з механізмів. 3. Навести приклади маніпуляцій з буденного життя в якості ілюстрації кожного з механізмів (реальні чи вигадані). 4. Сформулювати по дві рекомендації щодо захисту від маніпуляції, в основі якої лежить той чи інший механізм впливу, описаний Р. Чалдині. <p>15 год.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 4. Гребінь Н.В. Зміст маніпуляції як різновиду прихованого психологічного впливу / Н. В. Гребінь // Проблеми сучасної психології. – 2013. – Вип. 21. – С. 80-93 5. Гуменюк О.Є. Психологія впливу: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 304 с. 6. Карковська Р.І. Шкала схильності до морального відсторонення як психодіагностичний інструмент розвитку етичності організації // Психологічний часопис. – 2020. – Том. 6. – Вип. 2. – С. 104-119. 7. Ковтун Н. Історична пам'ять як поле для маніпулятивних практик суспільною свідомістю / Н. Ковтун // Політика пам'яті - політика забуття: справа Катині: Матеріали польсько-українського семінару (Житомир, 22-24.09.2016 р.) / наук. ред. С. Рудницький. – Житомир: ФОП Євенок О. О., 2016. С.34 – 48. 8. Малкова Т.М. Управлінська діяльність: засоби психологічного впливу // Правничий вісник університету «Крок». – 2018. - № 30.
	лекція 10	3. Види психологічного впливу. Навіювання			
10	лекція 11	3. Види психологічного впливу. Зараження, наслідування.			<ol style="list-style-type: none"> 9. Маніпуляції в процесі ділової комунікації та під час ведення переговорів: навч.-метод. посібник / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ; уклад.: Чабак Л.А. - Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 11 с.
	практичне 9	3. Види психологічного впливу. Навіювання, зараження, наслідування.			
11	семінар 10	3. Види психологічного впливу. Навіювання, зараження, наслідування.	<p>Опрацювати одне з літературних джерел та виконати завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуменюк О.Є. Психологія впливу: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 304 с. 2. Заветний С.О., Пономарьов О.С., Пазиніч С.М., Кострікін О.В. Психологія впливу: Навчально-методичний посібник. – Харків: НТУСГ ім. Петра Василенка, 2011. – 52 с. 3. Паскевська Ю.А. Психологія масової поведінки: навчальний посібник для студентів спеціальності “Психологія” денної та заочної форм навчання. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 70 с. <p>Завдання: навести приклад психологічного зараження, наслідування та навіювання.</p> <p>18 год.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 10. Нерян С. О. Мовні засоби аргументації в мережевому спілкуванні : (на матеріалі дописів українськомовного сегмента Facebook). Закарпатські філологічні студії. – 2019. – № 8. – Т. 1. – С.22-26. 11. Паскевська Ю.А. Психологія масової поведінки: навчальний посібник для студентів спеціальності “Психологія” денної та заочної форм навчання. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 70 с. 12. Петрик В.М., Присяжнюк М.М, Компанцева Л.Ф. та ін. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. / за заг. ред. Є. Д. Скулиша. 2-ге вид. К.: ЗАТ «ВПОЛ», 2011. - 248 с. 13. Чанс З. Психологія впливу та переконання. Як отримати все, що забажаєш. Харків : КСД, 2022. – 288 с. 14. Piltilie Elena Manipulation – a Characteristic or the Human Behavior / Elena Piltilie // New Thends in Psychology. 2021. Vol. 3. No.2. PP. 84-92.

					15. Zinsu O.I. The role of psychological manipulation in the formation and unfolding of the deep polyphonic conflict "domestic violence" // Analytical and Comparative Jurisprudence. 2024.
Модуль 2. Здійснення психологічного впливу					
11		лекція 12	4. Конструктивне здійснення психологічного впливу та протистояння небажаному впливу		<p>1. Волинець П.П. Критерії прихованого психологічного впливу / П.П. Волинець // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць. – 2020. – Том 7. – С. 15-20.</p> <p>2. Гавриловська К.П. Формування здатності протистояти маніпулятивному впливу в процесі навчання у вищій школі. Соціально-психологічний портрет військового професіонала : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 грудня 2017 р. / Міністерство оборони України, Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова. – Житомир : ЖВІ, 2017. – С. 78-80.</p> <p>3. Гребінь Н.В. Зміст маніпуляції як різновиду прихованого психологічного впливу / Н. В. Гребінь // Проблеми сучасної психології. – 2013. – Вип. 21. – С. 80-93.</p> <p>4. Карковська Р. Позиції сторін міжособистісного спілкування як чинник ефективності психологічного впливу // Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Серія психологія. – Одеса : «Астропринт», 2012. – Вип. 8 (20). – Т. 17. – С. 384–393.</p> <p>5. Корягіна Н.А. Психологія спілкування.: Навч. посіб. К.: 2015 148 с.</p> <p>6. Кутуза Н.В. Теоретичне підґрунтя феноменів комунікації та впливу / Н.В. Кутуза // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2020. – Вип. 1. – С. 157-162.</p> <p>7. Ніколаєнко С., Ніколаєнко С. Категорія психологічного впливу в психології // Світогляд. Філософія. Релігія: Збірник наукових праць. – 2011. – Суми. ДВНЗ “УАБС НБУ”. – С. 76-84.</p>
12		лекція 13			
		практичне 11			
13		практичне 12		Описати одну тренінгову вправу для розвитку навичок активного слухання ² . 5 год.	
		семінар 13	Опрацювати одне з літературних джерел та виконати завдання: 1. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. К.- Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с 2. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : НФаУ, 2018. – 140 с. Завдання: вміти навести і пояснити прийоми, правила активного слухання. 5 год.		
14		лекція 14		1. Боярський О.О. Самопрезентація людини (особистості) в територіальній громаді: теоретичні підходи до розуміння та	

² Бланк із завданням і алгоритмом опису подано після схеми курсу.

		практичне 14	5. Самопрезентація як спосіб психологічного впливу	<p>Опрацювати одне з літературних джерел та виконати завдання:</p> <p>1. Боярський О.О. Самопрезентація людини (особистості) в територіальній громаді: теоретичні підходи до розуміння та значущості // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2020. – С. 219-225.</p> <p>2. Колодяжна А.В. Самопрезентація як створення зовнішнього іміджу / А. В. Колодяжна // Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти: зб. наук. пр. / за заг. ред. Журби М.А. – Рубіжне: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2015. – 247 с. – С. 89-91.</p> <p>3. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. — К. : КНЕУ, 2015. — 309, [3] с.</p> <p>Завдання: вміти пояснити прийоми самопрезентації, навести приклад до кожного прийому, пояснити, в яких ситуаціях цей прийом недоречний.</p> <p>2 год.</p>	<p>значущості // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2020. – С. 219-225.</p> <p>2. Колодяжна А.В. Самопрезентація як створення зовнішнього іміджу / А. В. Колодяжна // Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти: зб. наук. пр. / за заг. ред. Журби М.А. – Рубіжне: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2015. – 247 с. – С. 89-91.</p> <p>3. Кононенко А.О. Феномен самопрезентації особистості в роботах зарубіжних учених // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. 2012. Вип 16. – С. 542 – 551.</p> <p>4. Купрєєва О.І. Формування навичок самопрезентації у студентів з інвалідністю методом соціальнопсихологічного тренінгу / О.І. Купрєєва // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Збірник наукових праць. – 2007. - № 3(5).</p> <p>5. Психологія спілкування : навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Стадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. — К. : КНЕУ, 2015. — 309, [3] с.</p> <p>6. Чуйко Г.В, Гуляс І.А. Дві сторони представлення себе: самопрезентація та саморозкриття / Г. В. Чуйко, І. А. Гуляс. // Технології розвитку інтелекту. – 2016. – Т. 2. – Вип. 3.</p>
15		лекція 15	6. Психологічний вплив у соціально-психологічному тренінгу		1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А Теоретико-методологічні основи соціальнопсихологічного тренінгу: Навчальний
		лекція 16			
16		практичне 15			

		практичне 16 модуль 2		<p>Підготовка до модуля за темами 3 (маніпуляція, навіювання, зараження, наслідування), 4, 5, 6, 7.</p> <p>6 год.</p>	<p>посібник / Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. ; Нац. ун-т цивіл. захисту України. – Харків : ХНАДУ, 2015. – 315 с.</p> <p>2. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. К. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., – 2019. – 209 с.</p> <p>3. Карковська Р. Маніпуляція в соціально-психологічному тренінгу // Тези звітної наукової конференції філософського факультету / Відп. за випуск проф. В.П. Мельник. – Львів : Малий видавничий центр філософського факультету ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – С. 259-267.</p> <p>4. Купреєва О.І. Формування навичок самопрезентації у студентів з інвалідністю методом соціальнопсихологічного тренінгу / О.І. Купреєва // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Збірник наукових праць. – 2007. – № 3(5).</p> <p>5. Основи тренерської майстерності : [навч.-метод. посіб.] / Матійків І.М., Якимів А.І., Черняк Т.Г. / За заг. ред. А.І. Якиміва. – Львів: Компанія "Манускрипт", 2012. – 392 с.</p>
--	--	--------------------------	--	---	---

БЛАНК ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ
до теми 4 «Конструктивне здійснення психологічного впливу та протистояння небажаному впливу»

Прізвище та ім'я студента _____ Група _____

Назва завдання: Опис тренінгової вправи для розвитку навичок активного слухання

Інструкція: опишіть вправу для розвитку навичок активного слухання, передбачену для проведення на груповому занятті в соціально-психологічному тренінгу.

Вправу можна придумати самостійно чи скористатись з представлених в літературі. Обираючи вправи з літературних джерел, потрібно критично оцінити матеріал: оцінити відповідність змісту вправи заявленим задачам, спрогнозувати хід виконання, продумати можливі реакції групи на те чи інше завдання. Опис вправи подаємо у формі таблиці (нижче).

Назва вправи (за наявності)	
Вказати джерело (із зазначенням сторінок), з якого вправу взято. Якщо вправа авторська, вказати.	
Мета вправи	
Потрібні матеріали (техніка, папір, олівці тощо)	
Тривалість виконання вправи (разом з обговоренням)	
Метод групової роботи і хід роботи ³	
Текст інструкції для учасників	
Питання для обговорення. Відомості, на які варто звернути увагу учасників, якщо група самостійно їх не озвучить	

³ Наприклад, робота в малих групах, в парах, в трійках, дискусія тощо. Можна вказати кілька методів, якщо це передбачає вправа. Детально описати хід роботи означає вказати, як буде відбуватись поділ на пари, чи на малі групи. Скільки часу виділено на кожен з етапів виконання вправи.